

OPETTAJANKOULUTUKSEN NEUVOTTELUKUNTA PÖYTÄKIRJA

Neuvottelukunnan kokous 3/2014

Maanantai 8.9.2014 klo 14.00.-16

Helsingin yliopisto, Siltavuorenpenger 3A (Athena-talo), kokoushuone 249 (toinen kerros).

Neuvottelukunta:

Puheenjohtaja Jyrki Kalliokoski, professori, humanistinen tiedekunta

Paikalla

Sari Aarniokoski, opetuspäällikkö

Riitta Jyrhämä, varajohtaja, opettajankoulutuslaitos

Päivi Lyhykäinen, erityisasiantuntija, OAJ

Jari Lavonen, laitosjohtaja, opettajankoulutuslaitos

Anneli Rautiainen, opetusneuvos, Opetushallitus

Elisa Helin, opetusneuvos, Opetushallitus

Tea Seppälä, koulutuspäällikkö, Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia

Mirva Alakoskela, suunnittelija, Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenia

Harri Rinta-aho, opetustoimen johtaja, Espoon kaupunki

Vesa Vihervä, rehtori, Mäkelänrinteen lukio

Minna Karvonen, kasvatustiet. yo

Salla Keski-Saari, koordinaattori, opettajankoulutuslaitos, sihteeri

1. Kokouksen avaus

Kokous avattiin klo 14.00.

2. Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin.

3. Ylioppilastutkinnon uudistus ja tulevaisuudennäkymät

Asiantuntijoina käyttäytymistieteellisen tiedekunnan dekaani, ylioppilastutkintolautakunnan puheenjohtaja Patrik Scheinin sekä ylioppilastutkintolautakunnan pääsihteeri Kaisa Vähähyyppä.

Uudituva ylioppilastutkinto, osa 1

Patrik Scheinin

Ylioppilastutkinnon uudistamisessa on tarkoituksena parantaa tutkinnon tarkoituksenmukaisuutta, hyödyllisyyttä, luotettavuutta ja toimivuutta. Kokeen tulee olla arvostettu ja sillä on oltava selkeä arvo myös kansainvälisesti. Uusi tutkinto mahdollistaa myös sellaisen tutkimusaineiston tuottamisen, joka on helposti tavoitettavissa. Jatkossa voidaan helpommin analysoida, mikä tutkinnossa toimii ja missä on parantamisen varaa.

Uudessa tutkinnossa on mahdollisuus yhdistää kokeeseen myös puhuttu kielitaito ja TVT-taidot. Olisi siis mahdollista arvioida sitä, mikä on opetus suunnitelmassa keskeistä, mutta mitä voidaan arvioida tällä hetkellä.

Ylioppilastutkinnon historiasta todettiin, että yli puolet kansakunnasta kirjoittavat ylioppilaaksi. Kun on enemmän kirjoittajia, ovat opiskelijoiden väliset taustat hyvin erilaisia. – esimerkiksi tämän syksyn tutkinnossa kirjoitettiin 69:llä eri kielellä. Valinnaisuutta on lisätty hajauttamalla kolmeen kirjoituskertaan ja lisäämällä kokeiden määrää. Nykyisin vain äidinkieli on pakollinen.

Kun kaikki suorittivat samat aineet ylioppilaskokeessa, oli kyse lähinnä valikoimattomasta kokonaisuutannasta. Oli käytännöllistä jakaa arvosanat Gaussin käyrän mukaisesti ja tuloksia oli helppo hyödyntää opiskelijavalinnoissa. Nykyään kuitenkin selektio on laajaa ja syyt valita tiettyjä aineita moninaisia. Ylioppilasarvosanojen nykyiset tasoerot vähentävät niiden luotettavuutta ja käyttökelpoisuutta yliopistojen ja korkeakoulujen opiskelijavalinnoissa. Myös ohjausvaikutus on ollut suuri.

Arvioinnin todettuihin ongelmiin on ratkaisunsa, ja niitä ollaan totuttamassa. Parhaillaan ollaan korjaamassa arvioinniltaan ylivaativien aineiden arvosanajakaumia, ja työtä jatketaan. Nähdyn perusteella muutoksia pidetään tervetulleina ja niiden katsotaan olevan tarkoituksenmukaisia sekä parantavan kirjoittajien oikeusturvaa. Tasokorjatut arvosanat parantavat ratkaisevasti YO-arvosanojen käytettävyyttä opiskelijavalinnoissa.

Uudistuva ylioppilastutkinto, osa 2
Kaisa Vähähyyppä

Aluksi todettiin, että uudistuksen myötä perusprosessi säilyy; lautakunta tekee tehtävät, koe tehdään samanaikaisesti kaikkialla kouluissa, koe arvioidaan kaksivaiheisesti (koulu ja sensorit).

Kuten jo aiemmin todettiin, jatkossa pystytään säilyttämään kokeet tutkimuskäyttöön. Nykyisellään pystytään säilyttämään vain 1% kokeista.

Todettiin, että myös anonyymi arviointi mahdollistuu (sukupuoli, koulu jne. eivät kokeen tarkastajalla tiedossa).

Uudistus lähtee käytännössä käyntiin syksyllä 2016, jolloin aloitetaan kolmella aineella: saksalla, maantiedolla ja filosofialla. Uudistus aloitetaan pienillä aineilla, koska niiden kirjoittajat mahtuvat tavalliseen luokkaan, ja aineissa on suunnilleen tasavahvuus sukupuolijakaumassa.

Laitteista todettiin, että kokeen tekemisen on oltava mahdollista kokelaan omalla päätelaitteella. Tällä hetkellä pohditaan, onko langattoman verkon käyttö mahdollista, vai onko sen häirintä ja pätkiminen liian suuria riskejä.

Todettiin, että esimerkkitehtäviä on saatavilla digabi.fi –sivuilla. Toivottiin välitettävän neuvottelukunnan taustaryhmille, että tällä hetkellä on käytössä ideabi.fi –sivusto, jonne voi käydä ideoimassa sähköisiä ylioppilastehtäviä. Tehtäväpankkia on hyvä laajentaa.

Tehtiin myös pieni kurkistus järjestelmän toimintaan. Todettiin, että koetilassa on välityspalvelin, josta tehtävät siirretään koetilaan ja kokelaan päätelaitteelle. Palvelin käynnistetään YTL:n tikulla, jossa valmiina YTL:n käyttöjärjestelmä, jolloin koneelta ei pääse koneen tiedostoihin eikä verkkoon. Koneelle tunnistaudutaan, ja opettajat tarkistavat kokelaan henkilöyden. Suoritukset tallentuvat muutaman sekunnin välein, joten tiedot eivät häviä, mikäli kone rikkoontuu.

Lopuksi todettiin, että tällä hetkellä opettajien huoli omasta osaamisestaan uuden ylioppilastutkinnon teknisissä asioissa on suuri. Tässä on täydennyskoulutus avainasemassa. Parhaillaan etsitään kouluttajia, eli halukkaita opettajia, jotka osallistuisivat kouluttajakoulutukseen. Täydennyskouluttajat voisivat hyödyntää heidän osaamistaan. On tiedusteltu myös yhteysopettajia jokaisesta lukiosta, joille tiedotetaan sähköpostitse uutta tietoa ja jotka välittävät kouluun tätä tietoa. Opettajilta toivotaan rohkeutta lähteä kokeilemaan.

Digabi.fi –sivuilla on käynnissä kilpailu: miten valmistautua sähköiseen ylioppilastutkintoon?

Liitteessä 1 on alustusten diat, joissa tarkempaa tietoa yllä olevista teemoista.

Kysymyksiä ja kommentteja

Esitettiin kysymys siitä, mikä olisi oikea tapa opettajankoulutuksen vastata uudistuvaan ylioppilastutkintoon. Todettiin, että tärkeää on ottaa TVT oikeaksi

työvälineeksi koulutuksessa, jotta opettajilla olisi tarvittavia valmiuksia. Iso muutos on ennen kaikkea pedagogisessa ajattelussa, ei niinkään laitteissa. Tähän todettiin, että opettajankoulutuksen valmius on melko hyvä vastata haasteisiin; pedagogisissa opinnoissa 6 op arviointia ja siihen liittyvää problematiikkaa, ja modernit TVT-välineet usein esillä.

Todettiin, että opettajilla usein jo erityistaito olemassa, mutta he eivät välttämättä sitä tunnista. Pitää madaltaa kynnyistä ja olla rohkea tarttumaan uuteen asiaan. Uudistuksen takana on uusi pedagogiikka, ja haastaa opettajia uudenlaiseen luovuuteen ja ongelmanratkaisuun. Samalla pitää tunnustaa opiskelijoiden osaaminen, ja mahdollistaa, että he voivat opettaa opettajia. Myös opettajien rekrytoinnissa on jatkossa syytä huomioida TVT-osaaminen.

Todettiin, että kielitutkinnossa tulee näkymään kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin eurooppalainen viitekehys. Ylioppilastutkinnon on oltava hyödyllinen myös kansainvälisesti.

Huomioitiin, että pitäisi pystyä tuottamaan viitekehys kuhunkin aineeseen, mitkä ovat ne perusteet, joilla tehtävät laaditaan. Miten tehtävät sijoittuvat eri tasoille ja jakautuvat ulottuvuuksille, eli laatia kehys siihen, miten esimerkiksi monivalintatehtäviä arvioidaan.

4. Alkavan lukuvuoden toiminnan suunnittelu

Todettiin, että kaksi aihetta on noussut neuvottelukunnassa keskeisiksi teemoiksi, joista toivotaan jatkossa keskustelua:

- 1) miten koulut toimivat taloudellisten säästöpainneiden alla
- 2) opettajankoulutuksen ja täydennyskoulutuksen työnjako

Seuraava kokous voisi keskittyä suuremman tapahtuman suunnitteluun. Tapahtumaa suunnitellaan kevättalvelle.

Tapahtumassa voitaisiin käsitellä yleistä teemaa opettajankoulutuksen kehittämisestä:

- a) perus- ja täydennyskoulutuksen suhde. Ministeri Kiurun hankkeen tulokset tulevat ennen vuodenvaihdetta. Hankkeessa otetaan kantaa siihen, mitä pitäisi käsitellä perus- ja mitä täydennyskoulutuksessa. Mikä on se tavoite, mihin ollaan menossa?
- b) Opetushallitus, Tulevaisuuden peruskoulu –hankkeen esittely
Hankkeen asiantuntijoita voisi tulla alustajiksi seminaariin mukaan.

Molemmat aiheet osa kehittämistoimintaa ja seminaarissa voisi olla alustuksia ja

paneeleja siitä, miten eri tahot analysoivat toimintaympäristön muutoksia.

5. Seuraava kokous

Päätettiin, että seuraavan kokouksen ajankohdasta (seminaarin suunnittelupalaveri) sovitaan Doodle-äänestyksellä.

6. Kokouksen päättäminen

Kokous päättyi klo 16.00.